

LANGELAND
KOMMUNE

www.langelandkommune.dk

Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo

(*Heracleum spp.*)

Kæmpe-Bjørneklo er en såkaldt invasiv art. Det betyder at den ikke hører naturligt hjemme i Danmark og typisk udkonkurrerer de oprindelige arter, da den ingen naturlige fjender har.

Den er udnævnt af World Conservation Union (IUCN) som en af verdens værste invasive arter, og er i Danmark den eneste invasive planteart omfattet af lovgivning.

Hjælp os med at registrere Kæmpe-Bjørneklo

Baggrund

Kæmpe-Bjørneklo er en fællesbetegnelse for en gruppe af tæt beslægtede arter af slægten *Heracleum*, som er blevet indført til Europa, hvor den mest udbredte i Danmark er *H. mantegazzianum*.

Kæmpe-Bjørneklo stammer oprindeligt fra Kaukasus, hvor den findes i lavlandet på fugtprægede skrånninger. Den blev indført til botaniske haver i 1830'erne, hvorfra den spredtes hurtigt som prydblade i private haver. Ofte har planten fået lov til at brede sig uhæmmet og har dannet tætte bevoksninger, hvorved der skygges for alt andet.

I Danmark foretrækker den fugtige voksesteder som moser, enge og langs åer, men den kan også findes på mere tør bund som for eksempel overdrev, veje og industrigrunde.

Problemet

Kæmpe-Bjørneklo er nu naturaliseret overalt i Europa, og i de seneste årtier har Kæmpe-Bjørneklo bredt sig voldsomt i den danske natur, hvor den fortrænger andre plantearter. Fugle, sommerfugle og de fleste andre dyr vil heller ikke leve under bjørneklo.

Saften fra Kæmpe-Bjørneklo er desuden giftig, og man skal derfor undgå hudkontakt med planten. Plantesaften gør huden ekstremt følsom over for sollys, og hvis huden udsættes for sollys, kan man risikere at få alvorlige forbrændinger. Det kaldes fotodermatitis. Huden kan blive ved at være følsom over for sollys i årevis.

Får du plantesaft på huden (det svier ikke), skal du så hurtigt som muligt vaske hudområdet med vand og sæbe, og huden skal beskyttes mod sollys i mindst 2 døgn.

Kæmpe-Bjørnekloens biologi

Kæmpe-Bjørneklo er en flerårig skærmpolte og er blandt de største urter i Europa. Den bliver normalt 2-3 (op til 5) meter høj og har op til 3 meter lange blade. Stænglen kan blive 10 cm i diameter og er furet, typisk håret og med rødlige pletter nederst.

Kæmpe-Bjørneklo formerer sig udelukkende ved at sprede frø og ikke vegetativt. Typisk blomstrer Kæmpe-Bjørneklo i sit andet eller tredje leveår, og derefter dør den.

Blomsterne er hvide og sidder i skærme i toppen af stænglen. Skærmene er op til en halv meter brede med 50 til 150 grene. Der kan være mere end 80.000 blomster på en enkelt plante. Blomstringen sker fra juni til august. Fra juli danner bjørnekloen frø. I gennemsnit sætter en plante 20.000-80.000 frø.

Frøene spredes på forskellig vis. Hvis f.eks. bestanden er tæt på en å, vil de spredes via vandløbet. Bevoksninger, der ligger tæt ved veje og i det åbne landskab, kan også sprede deres frø over store afstande via vindspredning.

I områder hvor den har fået lov til at etablere sig, vil der typisk være en meget stor frøbank på grund af det store antal frø hver enkelt plante producerer. I tætte bestande kan der være op til 2000 frø/m², der er klar til at spire om foråret.

Frøene kan bevare spiringsevnen indtil ca. 6 år eller mere.

Bekæmpelse

Udryddelse af kæmpe-Bjørneklo vil typisk tage flere år, og det er vigtigt at have tålmodighed. Korrekt udførelse og opfølgning er vigtige elementer i den mekaniske bekæmpelsesmetode.

Der er flere muligheder for at bekæmpe den:

Rodstikning/opgravning. Kan være en effektiv bekæmpelsesmetode, hvis den udføres korrekt og der ikke er for mange. Men, hvis det ikke er gjort dybt nok, vil de spire igen dog ofte på et mindre frodigt niveau, så det er vigtigt med opfølgning.

Afskæring af blomsterskærmene – såkaldt skærmpkning. Det skal ske *inden* frøene bliver modne, dvs. før slutningen af juli. Skærmen skal adskilles fuldstændigt fra stænglen, ellers vil frøene færdigmodne ved at suge energi fra stænglen. Skal følges op et par uger senere da planten danner såkaldte panikblomster.

Slåning. Planten dør ikke af slåning og kan overleve selv i græsplæner. Slåning hæmmer væksten noget, og rodens energireserver tømmes langsomt. Ved slåning forlænges de enkelte planters levetid således ofte med flere år.

Jordbehandling. Pløjning af det inficerede område kan bruges som udryddelsesmetode, hvis det ikke er et §3-område. Hvis der er blomstrende planter i bevoksningen, skal blomsterskærmene skæres af og fjernes *før* pløjning, for at man kan være sikker på ikke at sprede frø. Pløjning skal udføres flere gange i løbet af vækstsæsonen.

Græsning. Kan være en bekæmpelsesmetode på naturområder, hvor man ikke må pløje, eller hvor bevoksningen er for stor til rodstikning. Græsningstrykket bør være moderat til højt for at sikre, at planterne bliver undertrykt i hele vækstsæsonen. Græsning er en flerårig proces, som altid bør kombineres med overvågning og eventuelt skærmpkning. Især får er glade for Bjørneklo.

Punktsprøjtning – NBI må ikke anvendes ved vandløb og §3 områder

Pas på – undgå kontakt med planten

Bekæmpelse bør kun udføres på overskyede dage, idet sollys forstærker plantesaftens giftvirkning. Brug le frem for buskrydder og husk briller, kraftige bukser, langærmet trøje og vandtætte handsker.

Hav vand og sæbe ved hånden. Skulle du være uheldig og få plantesaft på dig, så skyl med rigeligt vand og sæbe. Kom solcreme på (faktor 25 eller derover). Søg læge.

Flere oplysninger og registrering af Kæmpe-Bjørneklo kan findes på kommunens hjemmeside: www.langelandkommune.dk under "Invasive arter".